

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 kor.
Fél évre	6 kor.
Negyedévre	3 kor.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Bélyegdíj 60 fillér.

Nyílt tér óra 40 fillér.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,

hova a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Pünkösöd.

(B. Z.) Öröktől fogva ilyen volt a nép:
Egyik nap Hozsannát kiáltott neki és virágot szórt az útjára.

Másik nap elarulta, megostorozta és keresztre feszítette.

Harmadnap megsokalta a föld porát, melyen járt és Istenének vallotta a megtüportat.

Három nagy ünnepben űli meg emléket, közel két ezred év óta.

A napot, amelyen született, amelyen sírjából felkelt s amelyen apostolokká és szónokokká illette a kunyhók lakóit, akik hívva lőnek megalapítani Egyházát s a szentlelektől eltelve, eltéveszteni a királyi palotától a viskóig minden népnek isteni tanait.

Melyik ünnep dicsőbb, melyik nagyobb? Bajos megállapítani.

Közel két évezred óta hangya-szorgalommal dolgozik, gyűjt és fűz a föld népe már előre, hogy e három napot megülhesse, s boldogtalannak vallja magát, kinek e napon tiszta öltöny, fehér kalács, gondtalan vigalom elkerüli a házatáját.

Az ünnepek közt a harmadik dicső nagy ünnep ez a mai: piros pünkösöd!

Minálunk magyaroknál ősidőktől fogva speciális karakterű ünnep volt piros pünkösöd ünnepe.

Amily örömmel várták a viganós hajdonok, Zrínyidolmányos leventék az ajándékozó karácsonyt, az öntözködő pajzán husvétot, épp oly örömmel néztek a költői szép piros pünkösöd elé, melynek nyíló virágai oly illatossá teszik a templomot, oly fennköltté az esküvőt.

A szentlelek eljövételének s az egyház megalapításának ünnepe magasztos lehetett mindenütt, de sehol oly szép, oly jellegzetes nem, mint nálunk Magyarországon.

Piros pünkösödben nem szigorúan a keresztény ünnepek rideg aktusát, de a kikelet, a remény, az ébredő természet örömteli vidám piros pünkösödjét ünnepeltük.

Még élnek a poros könyvekben a multnak emlékei! Volt idő, amikor balzsamos Duna-Tisza közén élünk boldog, vig napokat. Piros volt nekünk a pünkösöd, a lélek ártatlan poézisa a piros színt jelölte meg a boldogság szimbólumát.

Mily szép volt a magyar társadalmi élet letűnt hajdانا! Piros rózsákból koszorút font s társasjátékban kört csinált belőle az ifjuság. Künn a bárány, benn a farkas... Régen volt!...

Község népe királyt választott ezen napra s ez a nap nagyon emlékezetes, kedves nap volt ifjunak, aggnak.

Hej de szép volt!... De régen volt!... Afféle pünkösdi királysággá lett!...

Rég letűnt!... Eljött a gőz, a villany közömbös, rideg korszaka.

Nem történt semmi különös, csak avult, ősi szokások tüntek le a messze multban s az emberek lettek kissé halványabbak, közömbösebbek, okosabbak és gonoszabbak.

Azt mondják: a hold is volt valamikor tüztől izzó fénygömb a világűrben. Ma kihűlt, lakót nem tűr, életet nem ad.

Ez a természet törvénye. Ahol nincs melegség, ott flóra sem tenyész.

Ma, tizenkilencszáz év után, mikor az isteni megnyilatkozások eme legdicsőbb ünnepét üljük, amikor az apostolok a világ minden nyelvén szónokló Demosthenesekké lőnek, hogy az egyszerű halászok, isteni erővel felruházva, sikeresen tölthessék be a világot a keresztényi hit magasztos tanáival, e napon, amelyet piros pünkösödnek nevezünk e hazában, méltán tünönlhetünk a rég multakon, amelyeken felépült Szent István országa, s méltán aggódhatunk a balsejtelmes jövő felett, melyben mindjobban kihálni készül mindaz, mi beuntunk felemelt, megtartott, boldogított: hit, hazas és emberszeretet!

Felhívás Alsófehér vármegye hazafias közönségéhez.

A Bethlen Gábor szobor-bizottság, melynek felkelti ez a hazafias adakozásokból egyik legnagyobb, legmagyarabb fejedelmünknek, Bethlen Gábornak, Nagyenyeden szobrot emelni, szétküldötte felhívását, és hazánk lakosságát a nemes, hazafias célra adakozásra kéri fel.

A remek felhívás egész terjedelmében a következőképp szól:

Bethlen Gábor fejedelemnek Nagy-Enyeden ércszobrot emelni szándékunk.

Szobrot egyik legnagyobb, legdicsőbb magyarnak, akit e nemzet hálája s kegyelme örökre megillet.

Az erdélyi fejedelemség a mohácsi vész után nemzeti letűnknek Menedek-bástyája, két századon át, e bástyanak pedig a legmesszebb látó őrállója Bethlen Gábor.

Tisztán néz a jövőbe, s a nemzeti királyság már feladott várát visszafoglalni, Szent István koronáját maga fejére tétetni nem siet. Annál inkább megerősíti a várnak megmentett véghátságát, az erdélyi magyar fejedelemséget.

Megerősíti tetteivel, intézkedéseivel, alkotásaival; mindezeknek tartalmával és szellemével.

Biztosítja a békét és jólétet, a nemzeti erősödést.

Megtettesíti a műveltség s felvilágosodás eszményét.

Diadalra juttatja a politikai mérseklét, vallási türelem és lelkiismeret-szabadság szellemét.

Ha nagy volt harcaiban: nagyobbak mutatta magát, mint a béke hőse.

Ha dicső volt, mint fejedelem: még dicsőbbnek bizonyult, mint a nemzetet megmentő eszme főpapja.

Politikai nagy ellenfele, Pázmány biboros, maga is elismerte Bethlennek messze jövőbe kiható bölcsességét és hazafiságát, a maga kulturális alkotásaival pedig nyomról nyomra követte őt.

A Bethlen Gábor erkölcsi és politikai hagyatéka nemzeti dús kincsünk, mely, évszázadokon át szenvedett veszteségek után is, kamatos kamataival gyarapodva, nem csekély alaptőkéje lett az egységes Magyarország alkotmányos életének, szabadalv irányban fejlődésének, végkép mai erejének is.

A szobor, melyet neki dicsőségesen uralkodó királyunk a székesfővárosban állít, elismerése, nemzeti létünk ezredik éve után is, annak az értéknek, mely Bethlen Gábor örökségéből szállott a magyar koronára.

És a szobor, melyet Bethlennek a nemzet fog az ő legsajátabb dicső alkotása, kollegiuma végleges székhelyén, Nagy-Enyeden emelni, záloga lesz az ő erkölcsi hagyatéka elfogyhatatlan voltának.

Alsófehérmegyében, hol az ő porai szétszóróvák, e megye székhelyén, hol szelleme hamvadatlan maradt, szobra, melyet az egységes magyar nemzet állít, melyet

TÁRCZA.

Jósolás a kézből.

A francia főváros előkelő urai és hölgyei új szenvedélynek hódolnak. Ez a kézből való jósolás: a chiromantia. A világ leghíresebb jósója ez idő szerint madame de Thébes, francia nő, akinek egész kis palotája van Párisban az avenue de Wagramon. Ennek a palotának fényes és titokzatos berendezésű megvilágításu termében fogadja látogatóit, akik bizony csupa előkelő hölgyből és úrból telnek ki. Nemcsak a divat viszi őket a jósó elé, hanem a babonás hitük, meggyőződésük abban, hogy az az ügyes szédelő nő belelát a jövőjükbe, tenyerükről leolvassa a következőket. Könyvet is irt madame de Thébes, amelynek címe: „A kéz titka” és amely a napokban kerül ki a sajtó alól. Jules Huret, a híres intervieweur, meglátogatta a jósót palotájában és igen érdekesen cseveg el most róla a Figaro-ban.

A jósszoba — ugymond — csupa titokzatosság. Egy, a falnak támasztott asztalon kettős lámpa világít és az ellenzó a piros plüss szőnyegre veti le fényét. Ennek a lámpának világosságában nyújtják oda kezüket, csupasz, keztyűtlen kezüket a fiatal és idős hölgyek, akiket remény dagaszt, vagy félelem szorongat, a nagyratörő, önző, keménymarku férfiak, akik szeretnek és gyűlölnék és szomjaznak a dicsőségre. Madame de Thébes fekete ruhában, hosszú fekete svédkezttyűvel ül karoszekében és a hogy hideg két szemével átfurja az embert, csakugyan van benne valami Sybilla-szerű.

— Melyek a legsűrűbb kérdések? — tudakolja tőle Huret.

A mire tétovázás nélkül felel meg a jósó:

— Az asszonyok mind a gyermekeik sorsát tudakolják; olyikuk azt kéri: özvegyiségre jut-e; mások, hogy elvál-e a ferjétől, vagy hogy megcsalja-e az ura. A nemes férfiak csupán az ambíciójukkal összefüggő dolgok, ügyeik sikere, kimenetele iránt érdeklődnek. A fiatal francia leányok aggódva kérdezik: lesz-e gyermekük. Az idegen, például az angol leányok ellenben szemmel látható vágyódással tudakolják, vajjon lesz-e sok gyermekük. Néhány esztendő óta azt veszem észre, hogy a husz-harmincz éves fiatal emberek java részének kézvónásaiból hirtelen halál, golyó, kardvágás látszik. A katonatisztek kezén keresztül-kassul vonulnak a háboru jelei. Azt kell hinnem, hogy háboru felé közeledünk, amely ha nem négy, hát öt esztendő múlva következik el. És ha összehasonlítom ezt az eredményt a külföldi katonatisztek vonalával, szinte bizonyosnak mondhatom, hogy a háboru nem Franciaországra szorítkozik majd csupán, hanem egyetemes európai háboru lesz.

Huret azt kérdezte tőle ezután: lehetséges-e a tenyer vonalaiban nyilvánuló végzet ellen küzdeni? Amire az elkésett Pythia:

— Hogy lehet-e? Isten a tenyerünkre rajzolta életünk utmutató térképét, miért ne vehetnők tehát hasznát? Ez a térkép megmondja előre, minő baleset fenyeget bennünket, melyek a velünk született gyengeségek és melyek jellemünk fogyatkozásai. Hogy küzd-hessünk, harcsohassunk gonosz hajlandóságaink ellen. És tagadhatatlan, ha küzdünk ellenük, tenyerünk vonalai megváltozhatnak. Hát ebben van éppen a chiromantia nagy feladata az emberiség számára. Teszem azt: megismerkedünk egy jegyes párral; a mennyasz-

szony is, a völegény is, úgy látszik, vonzódik egymáshoz. Hát nézzük meg a kezüket. Ha hegyes az ujjuk, figyelmeztessük őket, hogy egybekelésük végzetessé lesz reájuk nézve. De ha a férfi ujjai szögletesek, a keze pedig kemény, olyankor nem baj, ha a nő ujjai mindjárt hegyesek is. Mert a férfiban akkor két ember számára való ész és akarat is van. Általában véve, a kupaalaku ujjú nővel lesz legboldogabb a férfi, azaz hogy az olyannal, akinek ujjai átmenetet jeleznek a szögletes és a hegyes ujj között. Az ilyen ujj a biztosságot, az egyensúlyt, a harmóniát jelenti a férfira nézve. Hogyha a házastársak foglalkoznának a chiromantia tudományával, biztosítom, hogy boldogabbak lennének a házasságok. Soha válásra nem kerülne a sor, soha boldogtalan házasság nem köttetnék. Amikor ferjes nő fordul hozzám tanácsért és elpanaszolja apró házi bajait, azt mondom neki: hozza el a férjének arczképét és kezének fényképét. Akkor azután rendre tanulmányozom az embert, leolvasom róla hibáit, fogyatékoságait, amire azt mondom a panaszkodó nőnek: Nincsen igazsága. Mert éppen ezeknek a hibáinak révén kellene meghódítania. Ha hogy független természetű ember, soha sem szabad ellentmondania. Ha ingatag, uralkodjék rajta az ön akarat.

És így fejtegette madame de Thébes végesvégiglen az ő rendszerét, magyarázta a tudományát, olyan szapora nyelvvel, olyan áradó bőséggel, hogy a derék Huret sem, győzte már hallgatással. Inkább meggyőzötte magát, elhitte a jölelő hölgynek, hogy a chiromantia az a tudomány, amelynek egy család asztaláról sem szabad hiányoznia s amelyet kötelező tárgyal kell beiktatni az iskolák tanítási tervébe.

nemzetiségek tisztelettel környeznek, egyszersmind első kegyeletos emlékeje lesz az egykori Erdélyben a nemzeti fejedelemség dicső korának.

E szoborra szánt adományoknak, s egyszersmind az ide csatolt (számozott) Gyűjtő ívnek a folyó 1900. év végéig beküldését hazafias bizodalommal kéri és várja,

Nagy-Enyeden, 1900. március havában,
az országos Bethlen-szobor-bizottság nevében:

Gróf Bánffy György,
valóságos belső titkos tanácsos,
az orsz. szobor-biz. elnöke.

Gróf Bethlen Géza,
Torda-Aranyosmegye főispánja,
az orsz. szobor-bizotts. alelnöke.

Bodrogi János,
főimn. tanár,
a szobor-bizottság titkára.

Bartha Zsigmond,
főimn. tanár,
ellenőr.

Zeyk Dániel,
Alsófehérmegye főispánja,
az orsz. szobor-bizotts. alelnöke,
a végrehajtó-biz. elnöke.

Orbai Lajos,
a Bethlen-kollégium pénztárosa,
a szobor-alap kezelője.

A „Közérdek“ szerkesztősége hazafias, kedves kötelességet teljesít, midőn Alsófehér vármegye mindig és minden körülmények között hazafias aldozatkésznek bizonyult közönségét külön is, e helyen, adakozásra kéri fel. A „Közérdek“ készségesen gyűjt adományokat és juttatja rendeltetési helyére. Szerkesztőségünkben külön ívet fektettünk fel, elfogadunk bármily csekély adományokat, azokat nyilvánosan nyugtázzuk és ismételtlen kérjük vármegyénk közönségét, karolja fel ez eszmét és adományaival tegye lehetővé, hogy a bizottság szép terve sikerüljön.

Hazafias tisztelettel

Nagy-Enyeden, június hó elején.

A Közérdek szerkesztősége.

A legujabb oláh izgatás.

Lupuleszku János romániai tanár egy rosszakaratu broszúrben* igyekszik az oláhokat a magyarok elleni gyűlöletre izgatni s egyuttal pellengérré állítani azokat a jó, magyar érzelmű oláhokat, akik Goldis József újonnan kinevezett aradi püspöknek hívei, továbbá Sturdza Demeter volt miniszterelnököt.

Lupuleszku János tanár s a többi dako-románok munkái ismételtlen megerősítnek azon szent meggyőződésben, hogy mi bizony engedékenyek vagyunk s minden rosszakaratu ellenséges sajtó-terméket, mozgalmat, törekvéseket s majdnem nyílt lázadásba menő politikai tüntetéseket csak szörmentén, kesztyűs kézzel szoktunk elintézni s csak arra törekszünk, nehogy a nemzetiségek minket sovinizmussal, erőszakos magyarosítási tendenciákkal bevédojlanak Európa ítélszéke előtt.

Pedig ha elfogulatlanul s bíráló észszel a történelem lapjait átolvassuk, látni fogjuk, hogy bizony soha nem voltunk sovinizták. — Elég kár, hogy nem tudunk azok lenni. — A magyar történelem minden lapja mutat fel olyan anomaliákat, melyek, hazánkat kivéve, sehol sem fordulnak elő.

Magyar királyaink tulságig engedékenyek, sőt tubuzgók voltak a különajku nemzetiségek irányában. A magyar nemzet lemondott elsőégi jogáról saját hazájában az idegen ajkuak előnyére, sőt némely jogokban részt sem vett. Idegen volt saját hazájában. És mégis hányszor nem vádoztak erőszakos magyarosítással!

Hogy a magyar lemondott elsőégi jogáról a különajku nemzetiségekkel szemben, bizonyítják a következő történelmi tények:

A 13. századbeli Fejér-Codexben csak egyetlen egy magyar nyelven írt okmány van, holott 1339. évben a szepesi főispánok sokszor németül leveleztek hivatalosan.

A magyar királyok latinul írtak és szóltak a magyar nemzethez. Róbert Karoly 1328. évi, Nagy Lajos 1347. évi szabadalma a szepesi szászok és III. Bélaé 1195. a kedhelyi monostor javára. A Dalmát városok oly kiváltságokkal bírtak, melyek nyilván arra mutatnak, hogy a király fenségi jogát dobta oda a hűségben nem igen megbízható országreszeknek. Azonban a magyar királyok nem csak saját fenhatósági jogokat, hanem ezekkel együtt a nemzet jogait is feladták s azt érték el, hogy a magyar nemzet, melyről neveztetik e haza Magyarországnak, a nemzetiségek sorában utolsó lett.

Hisz II. András király 1205. év augusztus hó 1-én kelt leveleiben Nona városának oly értelmű kiváltságot ad, hogy a város nem köteles — akarhatja ellenére — befogadni az oda érkező király magyar kíséretét. És ezen kiváltság nem egy futó pillanat gyengeségének tekintethető, hiszen IV. Béla és V. István királyok által is megerősítettet.

Erzsébet királyné, IV. László anyja, 1275-ben a ve-

* Melyre még visszatérünk. Szerk.

röczemegyei nemeseket feloldja azon kötelesség alól, hogy a király vagy királyné a Dráván tul levő törvényszékének vagy bármely más ottani bíróságnak, mely őket maguk elé idézné, engedelmesséjének.

IV. Béla a tatárjárás után, 1244-ben, Korpona városának azt a kiváltságot adja, hogy a magyar embernek tanúsága szász irányában jogérvényvel ne bírjon.

De, tovább menve, a 17-ik százban a besztercebányai szászok nem engedtek meg magyarnak és tótnak, hogy tanács tag lehessen és az ugynevezett város piacznán (Ringen) csak tisztavérű szász lakhatott, kit aztán elneveztek Ringbürgernek.

És végül 1608. évben a korponai magyarok panaszt emeltek az országgyűlés előtt azért, mert nekik a bányai- és tóti helyeken nem szabad házat venni és ott lakni.

Ezek a csalhatatlan történelmi tények azt mutatják, hogy a magyar nemzet mindig engedékenyebb és buzgóbb volt jogai feláldozásában az idegenajkuakkal szemben, mint kellett volna.

Ha a magyar királyok ellenkező politikát követtek volna, ha kevésbbé engedékenyek és tubuzgók lettek volna jogaik feláldozásában, ma már nem jelennének meg Lupuleszku és Comp. gyalázatos förmédvényei Olahországban, sem az elhez hasonlók itt Magyarországnak.

Hát hol van a világon állam, hol ne az uralkodó nemzet kezében legyen az a hatalom, amelylyel tud sújtani egy, hogy azt érezni lehessen?

Csak nálunk történetnek ilyesmik, hol a különajku nemzetiségek — hála az égnek, csak az elfogultja — már-már nagyobb uraknak képzelik magukat, mint a magyar.

Ezen mániából kell őket kigyógyítani és megmutatni, ki az ur e hazában.

Ha elődeink tévedtek politikájukban s azt tartották, hogy az egy nyelvű nemzet gyöngye, törekény: nekünk kell e hibát és politikai tévedést kijavítani és oda törekedni, hogy nemzeti egység által hazánkat minél erősebbé és műveltebbé tegyük.

Bármennyire jajgassanak a nemzetiségek akár itthon, akár Romániában, s tüntessenek akár nyíltan, akár alattomban: az erélyes nemzeti politika igazságos és sújtó pallosával ki kell irtani minden olyan politikai aspirációt, ami Magyarország integritása ellen intézettek. Ha nem voltunk akkor sem jók, amikor mindent feláldozánk s idegenek voltunk saját hazánkban: most se leszünk rosszabbak, de legalább okosabbak.

Akinek nem tetszik igazságos eljárásunk, az vegyen bucsut e hazától; de azt egy perezig se tűrjük meg, hogy itt Magyarországnak, a jogegyenlőség emez erős várában, a legalkotmányosabb és legigazságosabb király uralkodása alatt, vagy a velünk békés egyetértésben levő idegen államban a lázítás munkája büntetlenül tovább virágozzék és fejlődjék.

Minden betegségnek a gyógyítása csak úgy ér valamit, ha az orvos megállapítva a diagnózist, a szükséges operációt következetesen végrehajtja.

Ettől a kurától függ hazánk jólléte, erőssége és békés fejlődése.

Ne feledjük a költő sohaját:

„Teremt-e Isten több magyart,
Míg a világ, míg napja tart,
Ha mink is elfogyánk?“

Jóvián Antal.

Tanügy.

A nagyenyedi városi elemi leányiskola, állami polgári leányiskola és női kézimunka-tanfolyam közvizsgálatainak sorrendje az 1899—1900. iskolai év végén:

El. isk. vallásvizsgák mind a 4 osztályban jun. 12-én d. e. 10—11 óráig. Osztályvizsgák: I. o. jun. 15-én d. e. 9—12 óráig. II. o. d. u. 3—6 óráig. III. o. jun. 16-án d. e. 9—12 óráig. IV. o. d. u. 3—6 óráig. Polg. isk. vallásvizsgák mind a 4 osztályban jun. 12-én d. e. 11—12 óráig. Magánvizsgák mind a 4 o. jun. 13-án. Tornavizsga mind a 4 o. jun. 14-én d. u. 5 órától. Osztályvizsgák: I. o. jun. 18-án d. e. 8—11 óráig. II. o. d. u. 3—6 óráig. III. o. jun. 19-én d. e. 8—11 óráig. IV. o. d. u. 3—6 óráig.

A női kézimunka-tanfolyam vizsgája 12-én d. e. 9—10 óráig.

Önnevelődési egyesület évrőzáró alkalmi ünnepe 8-án d. u. 3 órakor.

Június 20-án d. u. 3 órakor a tanév ünnepélyes bezárása és a jutalmak kiosztása a református templomban.

A vallás-, torna-, munkatanf.- és magánvizsgák a leányiskola helyiségében, az osztályvizsgák s a 8-iki ünnepély a sétatéri fedett táncz helyiségben tartatnak meg.

A női kézimunkák és rajzok 17-én az iskola helyiségében lesznek közszemlére kiállítva.

Vidék.

I.

Balázsfalva, 1900. május 27.

Azon alkalomból, hogy az Emke által Balázsfalván ezelőtt tíz évvel — e! kell ismerni, hogy nagy anyagi áldozattal — létesített, egy tanítónóvel és egy tanítóval ellátott népiskola tovább fejlesztessek, a balázsfalvi magyar intelligencia tekintélyesebb állást elfoglaló része, földbirtokosok és kereskedők, elükön a vármegye fő- és alispánjával, a kerület képviselőjével, kérészt adtak be a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, melyben kéri, hogy az állam harminczéves mulasztását némileg helyre hozandó, az Emke iskola mellett felsőbb állami leányiskolát és állami iparostanonc-iskolát állítson fel, nem tartjuk érdektelennek röviden megemlékezni a Balázsfalván törvényileg kötelező községi iparostanonc-iskola tervezett felállításának történetéről, amely meghalt, mielőtt született volna.

1898-ban, miután Balázsfalván az iparos tanoncok az ötvent meghaladták, a kereskedelemügyi miniszter megrendelte a vármegye alispánjának, hogy a községi tanonc-iskola felállítása iránt intézkedjék; ezt az alispán meg is tette, a községi képviselőtestületet a szolgabírói hivatal utján felhívta, hogy a tárgyalásokat ez ügyben tartsa meg, ez azonban az ügynek érdemi tárgyalásába bocsátkozni nem akart, nem egyszer minden határozat nélkül széteszlött; ily körülmények között a községi előjáróság felkérte a járási főszolgabíró, hogy a legközelebbi gyűlésen elnököljön. A főszolgabíró természetesen kötelességének tartotta a kérésnek eleget tenni; azonban vajmi kevésre tudott ő is menni, mert a képviselőtestület román tagjai, persze mind kanonokok, az érsekség és tanalapok képviselői, ellene voltak a községi tanonc iskola felállításának; nagyon harcoltak az iskola ellen. Szóval a főszolgabíró sem tudott eredményre jutni; ezt bejelentette az alispáni hivatalnak; e közben a káptalan a román gimnáziumnál felállítja a tanonc-iskolát gör. kath. jelleggel és román tannyelvvél, az iskolai pedellust küldve az iparosokhoz, hogy tanonczaikat különbeni büntetés terhe alatt naponta küldjék fel az iskolába. Most bujt ki a háttérben a ló lába. Azért volt a községi tanonc-iskola felállítása ellen a nagy harc, mert ennek a törvény szerinti kötelező tannyelve a magyar; a hatóság a törvényellenesen felállított tanonc-iskolát betiltotta. Ezen intézkedést az érsekség megfellebbezte; az alispáni hivatal a felebbezés mellözésével az elsőfoku hatóság intézkedését helybenhagyta; az érsekség az alispáni határozat ellen is felebbezéssel élt; a miniszter elrendelte, hogy a káptalan által törvényellenesen felállított tanonc-iskola azonnal bezárassék; az érsekség ezen rendelet ellen is előterjesztéssel élt és az ügy a minden hatósági intézkedés és határozat ellen beadott felebbezések és előterjesztések következtében végleges döntés végett még mult 1899. év április havában felterjesztett a kereskedelemügyi minisztériumhoz, honnan a mai napig semmi sem érkezett le. Ilyen körülmények között csakugyan igen helyes megoldást nyerne az ügy egy állami iparostanonc-iskola felállításával.

Tudósító.

II.

Zalathna, 1900. május 28.

A zalathnai m. kir. állami polgári leányiskola május hó 24-én igen sikerült majális rendezett. A növendékek Káló Géza nagyenyedi zenekarának indulója mellett vonultak ki a lövész-kertbe. Meg kell említenem, hogy délután csak is a növendékek részére szólt a zene.

Megjelent ez ünnepélyre majdnem az egész város. Részt vett azon a történetesen épp Zalathnán időző tanfelügyelő is. Az ő előzékenysége, kedvessége csak még fokozta a mulató kedvet. 8 órakor a banda vig indulói mellett bevonult a mulató fiatalok és az egész társaság Kólozsváry Nándor termébe, hol azután az aranyos ifjuság virágos kedvében mulatott egész a reggeli órákig. Kedves kötelességemnek tartom megemlíteni a polg. isk. tanítói karát, mely Király Miklós igazgató vezetése alatt, fáradságot nem ismerve, a növendékeknek ez édes, feledhetetlen perczeket szerezte. Nehéz volt a kezdet; mert hisz az intézet fiatal, most vet gyökeret. Legyen ezen gyökérezés erős, hatalmas, hogy majd az idők viharait bátran kiállhassák. Köszönet illeti őket.

A m. kir. polg. áll. leányiskola f. hó 24-én tartott majálisán a szegény tanulóknak tankönyvekkel való felsegélése s ifjusági könyvtára alapjára felülfizettek.

Holicska Imre 5 korona. Moskovits Albert, Gergelffy Antal, Angyal József, dr. Recea János, Lányi Vilmos 2—2 koronát. Molnár Károly, Soltész Gyula, Szalóky Sándor, Király Erzsike, Konká József, Kovács Tinka, Bésa Emánuel, Czétevi János, Irimia Szilárd, Csányi József, Oelberg Gusztáv lovag, Nagy Samu, Jurinics János, Gerő Bertalan, Horváth N., Montáni Gyula 1—1 kor. Köhler János 150 kor. Fischer Károlyné 60 fill.

Schendl Vilmos, Hajdu Ferenczné, Dörr Tamás, Donáth Erzsé, Lobstein Árpád 50—50 fill. Schemmel Sámuelné 40 fill. Talált pénz 20 fill. Sente N. 10 fill. Fogadják ez utón is az áldozatkész felülfizetők az iskola köszönetét.

Még megemlítem, hogy az összes bevétel: 218 kor. 70 fill.; a kiadás: 92 kor. 38 fill.; maradt tiszta jövedelem: 126 korona 32 fillér.

Vegyes hírek.

— **Tisztelt olvasóinknak boldog ünneplést kívánunk.**

— **József főherceg Nagy-Enyeden.** József főherceg, a honvédség főparancsnoka, e hó 7-én a helybeli honvéd zászlóalj vizsgálatára városunkba érkezik, az első éjjeli vasuti kocsiában tölti, 8-án megvizsgálja a m. kir. kolozsvári 21-ik honvéd gyalogezred Nagy-Enyeden állomásozó 2-ik zászlóalját és 9-én tovább utazik Székelyföldre.

— **Kinevezések.** A m. kir. igazságügyminiszter Munteán Sempronius gyulafehérvári, valamint Kertész Lajos kolozsvári kir. törvényszéki joggyakorlókat a gyulafehérvári kir. törvényszékhez és Pop Miklós nagyzebeni kir. törvényszéki joggyakorlókat a gyulafehérvári kir. járásbíróshoz aljegyzőkké nevezte ki.

— **Bethlen Sándor gr.,** ki tudvalevőleg labtörés következtében majdnem két hónapig feküdt beteg kórházunk egy külön szobájában, tegnap — mint örömmel jellemezhetjük — gyógyultan távozott és egyenesen otthonába Maros-Gezserre utazott.

— **Eljegyzés.** Löwe Dezső Tövisről e napokban jegyezte el Hirsch Gunda kiasszonyt Kudsírról. Gratulálunk.

— **A nagykőrösi ev. ref. kollégium** 19 növendéke Mentovich Ferencz, Benkó Imre és Olasz József tanárok vezetése mellett pénteken délután városunkba érkezett kiránduló utjában. A vasutnál, Fogarasi Béla igazgató-tanárral élén, a szünidőben itt tartózkodó növendékek zászlójukkal fogadták a messze földről jövő tanuló társakat, kik e napon a kollégium vendégei voltak. A péntek délután a kollégium és a város látni valóinak volt szentelve, a szombat délelőttje Maros-Ujvárnak s délután Torockón át folytatott utjukat Abrudbánya, Verespatak festői vidékére. Szerencse kísérje a derek ifjakat a kellemsel összekötött tanulmányutjukon.

— **Az önkéntes tűzoltóegylet parancsnoksága** az egyesület június hó 10-iki majálisára a következő meghívót bocsátotta ki:

A nagyenyedi önkéntes tűzoltó-egylet folyó 1900. évi június hó 10-én a sétaterén és a sétateri fedett tánc-helyiségben saját pénztára javára sétahangversenyyel egybekötött nyári táncmulatságot rendez, melyet véd, rang- és nemkülönbség nélkül, Nemes Nagy-Enyed város egész közönsége és amelyre czimedet és családját tisztelettel meghívja a parancsnokság. Sétahangverseny kezdete d. u. 5 órakor. Belépőjegy személyenként 1 kor., családjegy 3 személyre 2 kor. 40 fill., tanuló-jegy 50 fill. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók Papp János ur gyógytárában. — Megfelelő vendéglősről gondoskodva van. A jegyváltáskor kiosztandó jelvények láthatóan feltűzve viselendők. Az egyesületi zenekar által szolgáltató sétahangverseny műsora: 1. „Horváth Miklós“, induló Halász Venczeltől. 2. „A királyné örsége“, nyitány Ammer Józseftől. 3. „Szépség lengyelke“, m. z. Rák Jánostól. 4. Magyar népdal-egyveleg Halász Venczeltől. 5. „Éjjeli zene“, dal Rák Jánostól. 6. „Falu-é, vagy város?“ polka Halász Venczeltől. 7. „A kis özvegy“, dal Barrisontól. 8. „Éjjeli üdvözlés“, dal kürt-soloval Storch J.-tól. 9. „Lányok tánca“, mazurka Halász Venczeltől. 10. „Magyar vér“, induló Blatontól.

A legmelegebben ajánljuk a szépnek ígérkező mulatságot a közönség figyelmébe.

— **Ifjusági majális.** A Bethlen-kollégium ifjuságának f. év május 26-ra tervezett majálisa, közbejött gyász-eset miatt, f. év június 23-ára, szombatra, halasztatott el.

— **Kirándulás.** A Bethlen-főtanoda ifjuságának fogadtatásáról a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzet a következőket írja: A nagyenyedi Bethlen-kollégium 48 tanulója Lázár István h. igazgató, Székely Ödön, dr. Farnos Dezső, Molnár Károly, Halmágyi Antal, Vincze Dániel, Hegedűs Zsigmond, Veres Gábor, Dénes Ferencz, Fehér Pál és Szigeti Benedek Gyula tanárok vezetése alatt megérkezett a kis tanulócsapat tegnap reggel 8 órakor Brassóba. A brassói magyarság intéző bizottsága küldöttséggel s a zenekar Rákóczy-indulójával fogadta a pályaudvaron az érkezőket, kik aztán megtekintették a város nevezetességeit is. Közben a Czenk tetőn álló Árpád-szobrot is megkoszoroz-

ták hazafias beszéd s a Hymnusz és Szózat kíséretében. Délben közönség volt az Orient-szállóban, hol mintegy 120 brassói polgár vett részt emelkedett szellemű tőszókkal, honnan a legszivesebb vendéglátás után a délutáni vonattal fel öt órakor érkeztek a diákok Sepsiszent-Györgyre. A Mikó-kollégiumban is szünidő lévén, csak a városi tanulók vonulhattak ki az érkező testvérdiákok fogadására a kollégium tanári karának vezetése alatt. A derek kis csapat vidám hangulatban szállt ki a vasuti kocsiból s a helybeli diákok lobogóik alatt hangos dobsszóval kísérték be vendégeiket, kiket a kollégium internátusába szállásoltak el. Este vacsora volt a tápiatézetű étteremben, hol a legkedélyesebb hangulatban volt együtt a társaság. — A kirándulók ma reggel a Tusnád felé induló vonattal elutaztak városunkból, de pénteken a felegy órai vonattal megint visszajönnek és a délutánt itt fogják tölteni. Ezt az időt fel fogják használni arra, hogy a Szabadságtéren emelt honvédemléket megkoszorúzzák.

— **Napfogyatkozás.** Lapunknak az égi testek dolgai iránt is élénken érdeklődő egyik barátja (mert van nekünk ilyen több is) a múlt hó 28-diki napfogyatkozást illetően arról értesít, hogy Kolozsvárt, Nagy-Enyeden és Karácsonfalván s hihetőleg még több más helyen is a sötétszínű árnyék zselükben szorongató várakozók a nap korongját irigyen eltakaró felhők miatt semmit sem láthattak a napfogyatkozásból, míg Gyulafehérvárra a csillagvizsgáló toronyból szép derült ég mellett ez érdekes tüneményt igen szépen figyelhette meg néhány tanár s más érdeklődő. A 4 óra két perczkor kezdődő napfogyatkozás 5 óra néhány perczkor érte el tetőfokát s 6 óra körül szűnt meg egészen.

— **Uj gyorsvonat-összeköttetés Nagy-Enyed és Kolozsvár között.** A m. kir. államvasutak üzletvezetősége Kolozsvárt a következő hirdetmény közzétételére kért fel: Hirdetmény. Értesítjük a t. cz. utazó közönséget, hogy az 503. és 504. számú gyorsvonatok Nagy-Várad—Kolozsvár közt, az 515. és 516. sz. személyvonatok Kolozsvár—Székely-Kocsárd közt f. évi június hó 1-től szeptember 30-ig kísérletképpen forgalomba helyeztetnek. Ezen vonatok menetrendjei a helyesbített fali hirdetményekből vehetők ki. Tájékozásul közöljük a vonatok főbb menetrendi adatait: 503. sz. gyorsvonat indul Kolozsvárról reggel 5 ó. 23 p., érkezik N.-Váradra d. e. 8 ó. 35 p. 504. sz. gyorsvonat indul N.-Váradról este 6 ó. 46 p., érkezik Kolozsvárra éjjel 10 ó. 8 p. 515. sz. személyvonat indul Székely-Kocsárdról éjjel 1 ó. 58 p., érkezik Kolozsvárra reggel 4 ó. 27 p. 516. sz. személyvonat indul Kolozsvárról éjjel 10 ó. 47 p., érkezik Székely-Kocsárdra éjjel 1 ó. 8 p. Kolozsvár, 1900. május hóban. Az üzletvezetőség.

— **Két, halálos végű baleset** történt az elmúlt napokban városunk közvetlen szomszédságában. Gombáson az ácsok Br. Zeyk József kompját tatarozták s mikor azt másik oldalára akarták fordítani, Molnár Gligor a figyelmeztetés dacára — állítólag ott heverő pipáját felteve — alája bujt; azon perczben a kompj lefordult és a szerencsétlen úgy maga alá lapította, hogy azonnal szörnyet halt. Oláh-Apahidán történt a másik, hol Dán Áron részsz az enyedi oldalról csolnakon akart átmenni a községbe, de a csolnakot, mely a drótkötélhez volt erősítve, oly ügyetlenül kezelte, hogy a csolnak megtelt vízzel, a tulfeszített kötel meg elszakadt és Dán a vízbe bukott, hol — valószínűleg uszni nem tudván — pár percz alatt nyomtalanul eltűnt. A szerencsétlenül járt részsz özvegyet és több gyereket hagyott hátra. Mindkét szerencsétlen hivatásának lett áldozata.

— **A tanfelügyelő ur uti átalánya.** A „Torontáli Közlöny“ a következő esetre hívja fel a vallás- és közoktatásügyi miniszter figyelmét:

„Dr. Szabó Mihály torontálvármegyei kir. tanfelügyelő 2437—1900. tanfelügyelői szám alatt körlevelet intézett a megye összes községeinek előjáróhoz, melyben előadja, hogy a tanfelügyelői uti átalány oly csekély, hogy annak felhasználásával nem látogathatná meg évenként minden község iskoláját, holott kívánatosnak tartja, hogy minden község iskoláját évenként többször is látogathassa. Ezen cél elérése végett kéri a községeket, hogy a tanfelügyelői uti átalány nagyobbitására némi összeget neki beküldjenek. Ezen körlevelet a községi jegyzők személyre szóló névjegy kapcsán küldötte el, mely névjegyeken a tanfelügyelő ur a jegyző urakat külön felkéri az ügy támogatására.

A számítás nem rossz. — Ha Torontál vármegye 215 községe átlag csak 20 koronát szavaz is meg, a tanfelügyelő ur évi 1200 korona utiálatánya évi 4300 koronával szaporodnék. Ezzel persze már lehetne utazni.

Tudtunkkal a vármegye főispánja ezen „ügyben“ közbelépett s míg egyrészt illetékes helyre jelentést

tett, másrészt intézkedett az iránt, hogy a községek a pénzek beküldésével ne siessenek.

Az eddigiek szerint tény az, hogy egy főbb állami hivatalnok kompromittálta a közoktatásügyi kormányt és önmagát 215 község előjárósága és így a nagy közönség előtt is. — De a kompromittálásnak sokkal súlyosabb beszámítás alá esik a tanfelügyelői körlevel azert, mert a községi előjárókat tudatosan tévedésbe ejti. Ezen vármegye tanfelügyelője ugyanis évi 1200 korona uti átalányt kap, de azzal, hogy amennyiben ezen átalány felhasználását és elégtelenségét elszámolás utján igazolja, minden további utazás külön lesz fizetve a közoktatásügyi tárcza terhére. Hogy ennek dacára miért kér a tanfelügyelő a községektől „utiálatány-gyarapítást“, ezt hivatva lesz a bizonyára elrendelendő fegyelmi vizsgálat megállapítani.

— **Nyilvános számadás.** Az alvinczi gör. kath. egyház temploma renoválására a következők voltak szívesek adakozni: Alvincz: Báró Horváth Ödön 10 frt, Bardócz Károly 1 frt, Fischer Károly 1 frt, özv. Szóts Imrené 2 frt, Kovács Károlyné 1 frt, Glück Mór 5 frt, Pálffy Jánosné 30 kr, Nuszbaum Lázár 1 frt. Tegledy Ferencz 2 frt, Kubszky János 1 frt, Grand Konrad 4 frt, Kövér Lajosné 20 kr, Bali János 50 kr. Gyulafehérvár: Mlgs. róm. kath. püspök 5 frt, mlgs. Fabián prépost 1 frt, apácák 1 frt. Alvinczi gör. kath. egyház ez uton fejezi ki a nemes adakozóknak halás köszönetét. Alvincz, 1900. május 27. Kornya Jakab, gör. kath. lelkész. Kornya Juon, gör. kath. egyh. gondnok.

— **A „Magyar Könyvtár“** most küldi szét májusi füzetét, melyek ismét érdekes és értékes anyaggal szaporítják e kitünő gyűjteményt. A régi magyar irodalomnak van szentelve a 168. szám, mely egyfelől bő részleteket nyújt Apó híres erkölcs-történeti könyvéből, a „Metamorphosis Transylvaniae“-ből, másfelől egész terjedelmében közli a XVII. századi erdélyi történetírás egyik legszebb emlékeit, Mindszenti Gábor gyönyörű naplóját I. János király élete végszakából, amely munka eddig csak egy bibliografiai ritkaságszámba menő régi kiadásban volt kapható. E füzethez Balló István írt jeles bevezetést. Az újabb magyar irodalomból Petőfi költeményeinek illusztrált kiadása folytatódik. Ezuttal a „Táj- és Életképek“ jelennek meg Vajda Gyula bevezetésével és jegyzeteivel és Neogrady Antal négy szép képével. A külföldi elbeszélő irodalom két munkával van képviselve. Az egyik Dosztojevskijnek, a nagy orosz írónak egyik legremekesebb alkotása, az „Egy játékos“ cz. regény, mely a játékszenvedélynek az egész világirodalomban legmegkapóbb rajzát nyújtja. A homburgi roulette-bank leírása is mesteri benne. E Szabó Endrétől fordított munkához sorakozik egy szenzációs angol könyvnek áldozása: Barnum, a század legnagyobb impresszáriója és humbug-művésze mondja el ebben, önéletrajz formájában, hogyan szerzte millióit. Végre a 173. sz. füzet az olasz irodalomnak van szentelve. Radó Antal ismerteti benne a jelenkor két kiváló olasz költőjét, Ada Negrít és Annie Vivantit, egyrészt terjedelmes bevezetéssel, másrészt számos mesteri műfordítással, melyek méltóan sorakoznak Radó hasonló irányu műveivel. A „Magyar Könyvtár“ egy-egy száma 30 fillér; az összes eddig megjelent számok, melyek jegyzéke ingyen kapható, részletfizetésre is megszerezhetők a kiadóhivatal utján: Andrássy-ut 21. sz.

Közgazdaság.

Mérgek levelek.

Mikor a peronoszpóra nálunk is felütötte a fejét és ellene rézoldattal kezdtek a szőlőleveleket permetezni, megtörtént, hogy bizonyos helyen egy ember a szőlőevés után megbetegedett és kinos halállal mult ki. Az orvosok a halott fölbontása után azt állapították meg, hogy a rézgáliczoldattal túlságosan megpermetezett szőlő okozta halálát, mert a rézgálicz mérge és abból csak bizonyos mértékig szabad a permetezéshez venni, hogy a szőlőt meg ne mérgezze. Azóta tanácsolják a szőlőt az evés előtt megmosni.

Most szomszédunkban, Ausztriában, az orvosok arra jöttek rá, hogy a megpermetezett fűrtökűl sokkal veszedelmesebbek a szőlőlevelek, mert a permetezés tulajdonképpen a levelekre esik. Ugyanis a megpermetezett szőlőlevelekre betakart élélni szereknél, vajnál, turónál, azt vették észre hogy azok mérgezőeket okoztak, sőt hogy az ilyen levelekkel takarmányozott tehének tejétől egy helyen gyerekek bele is haltak és még a tehének is rámentek. A vizsgálat a tejben és az állatok gyomrában rezet talált.

Mindezekből az a tanulság, hogy a megpermetezett szőlőleveleket nem szabad sem ételmi szerek becsomagolására, sem pedig az állatok etetésére fölhasználni és hogy a permetezésre szolgáló oldat készítésekor a rézgáliczból csak a kiszabott, kipróbált mértékot vegyük, és használjuk a permetezésre való gépeket, melyek az oldatot finoman szétzórják, úgy, hogy egy-egy levélre csak a szükséges mennyiség jön.

Nyílt tér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

I.
A „Közérdek” 43. számában Hamburger Gyula vendég-lős ur által közzétett nyilatkozatával kapcsolatosan, melyben Draia Miklós joghallgató már alaposan meghazudoltatott, a hazug nyilatkozat alatt becsapott tanúként szereplő Fleischman Miksa és G. Képes Kálmán urak hozzám intézett leveleit közlöm s ezzel a magam részéről ez ügyet befejezettek nyilvánítom.

Arz Albert,
bírói aljegyző.

II.

Győr, 1900. május 29.

Tekintetes Arz Albert járásbírói jegyző urnak
Abrudbánya.

Igen tisztelt Uram!

Egy magán levél által értesülök itt, hol szabadság-időmet töltöm, hogy egy a „Közérdek”-ben Ön ellen megjelent nyilatkozatban az én nevem is (mint tanu) szerepel. Én erkölcsi kötelességemnek tartom — be sem várva felszólítását — szíves értésére adni, hogy aláírásom direct és csakis Hamburger ur aláírásának előttemzésére vonatkozik, amennyiben én a nyilatkozat tartalmát nem ismerem, arra kíváncsi sem voltam, így tehát annak tartalmával távolról sem érthetek egyet; engem Képes K. urral Draja ur felkért, szíveskedniék Hamburger aláírását hitelesíteni, és amennyiben előttem írta a nyilatkozatot alá, megtettük kívánságát, bárha én részéről éppen nem tudtam, sőt nem is gondoltam, hogy valamely személyes ügyre vonatkozó nyilatkozat az, — sőt, hogy Draia ur a nyilatkozat aláírásakor azt kalappal befedte, nekem tetszett is, mert én egyébről sem nem akartam tudni, sem bírok egyébről tudomással, mint hogy Hamburger egy nyilatkozatot előttem írt alá.

Ezre nyilatkozatom tudomásul vételeit kérve, maradtam kiváló tisztelettel nyilvánítására mellet

készi híve

Fleischmann M. Miksa,
állatorvos.

Fleischman állatorvos ur fentebbi levelét olvasva, ki-nyilatkozatom én is, hogy az a valóban teljesen megfelel, hogy mi nem mint tanuk, hanem mint Hamburger névaláírásának hitelesítői szerepeltünk, s midőn aláírtuk, a nyilatkozat tényleg el volt takarva. Mit még Draia urnak hozzám intézett levele is bizonyít.

Abrudbánya, 1900. május 31-én.

G. Képes Kálmán.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

„Henneberg-selyem“

— csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendel-tetik — fekete, fehér s színes. 45 krtól 14 fit 65 krig méterenként. Mindenkinek postaber- és vámmentesen, házhoz szállítva! Mintak posta fordultával küldetnek.

Henneberg G., selyemgyáros (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben. (1)

Alulírott becses tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, miszerint az ezen évben beszerzett **legújabb fajta gözcseplőgépek garnitúrával** bármilyen **szalmás gabonát** vagy **magnak hagyott takarmányt**

elcsépelek

a budapesti állami ipariskolában és különböző vidékeken gyakorlatilag szerzett szakavatottsággal; miután szándékom nemcsak ez évben, hanem több éveken át is csépeletni, törekedni fogok, hogy mind azoknak, kik az idén bizalmukkal megajándékoznak, mint a később jelentkezőknek is bizalmát kiérdemeljem szakképzett és lelkiismeretes munkámmal

Tudakozódások és cséplés iránti megbeszélések egyelőre **Mátyás Sándor** urnál eszközölhetők.

Ifj. Hegyi János

elektrotechnikus gépész.

4-4 3095

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár Részvénytársaság

a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe ajánlja, hogy a főtéren levő üzlethelyiségében bárhol megjelenő és bármily nyelvű

könyvek, diszművek, folyóiratokra

elvállal megrendeléseket s azokat a legpontosabban teljesíti. Együttal felhívja a közönség szíves figyelmét gazdagon berendezett

papír-, rajzeszköz- és írószer-raktárára,

melyben e nemű cikkek nagy választékban igen jutányos áron szerezhetők be. Ugyanitt fogadtatnak el megrendelések modern felszerelésű

könyv- és könyvnyomdai műintézet, könyvkötészete, valamint dobozgyára

részére.

4-? 3081

Bikszádi

árlappal

és ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

A

KUTKEZELŐSÉG

BIKSZÁD

(Szatmármegye.)

Bikszádi

ásványos gyógyvizet,

mely egyedül a maga nemében több hírneves egyetemi orvostanár a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a **bikszádi** ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légsóhurut, hangszálag-hurut, vérképesség ellen. Nagy konyhasótartalmánál fogva vérbányás, tüdőcsues-hurutnál és kez-dődő gümőkórnaál, továbbá kitűnő eredményt értek el a **BIKSZÁDI VIZ** alkalmazása által emesztetelenség idült és heveny gyomorhurut, máj- és epehólyagbántalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomok-ban szenvedőknel, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specifi-cu vált be.

A bikszádi víz bérleje s a sztojkai víz föelárusító:

ALMER LAJOS és KÁROLY

nagybányai lakosok.

Sztojkai ásványvizet,

mint Erdély gyógyvizeit, nem hiába neveztek el **magyar karlsbadi** betartásával: idült gyomorbántalom, máj- és epehólyag, valamint epék bajoknál, nemkülönb **czukorbetegségnél** alkalmazva, valóságos csodákat mivel, kitűnő hatása a **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** a légzőszervek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélyes bántalmaknál is. — A **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** dús szén-savtartalmánál fogva akár borral, akár gyümölcszörppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital, pártját ritkítja. A **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után sem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulaj-donsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást.

3-10 3045

Főraktár:

Fenichel Jakab urnál (Nagy Enyed) és Molnár Árpád urnál (Abrudbánya.)

Sztojkai

árlappal

és ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

A

FORRÁSKEZELŐSÉG

SZTOJKA

u. p. Magyar-Lapos.

(Szolnok-Doboka m.)

Thierry A.

mell- és gyomor-balzsamát

(amelyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)

az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható **zöld**, a törvényszéknel bejegyzett „apácza”-védőjeggyel van ellátva. Főműhatatlan szer minden **mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. Külsőleg is kitűnően hat és sebet gyógyít.**

Egy próbátéveg bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcse

(csodakenőcseknek nevezik)

utólérhetetlen szívó erejű és gyógyító hatása. Operációkat a leg-több esetben fölöslegessé teszi. E kenőcscsel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csontszut, uajbban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyító-hatása mindenféle seb gyógyításánál.

Próbátéveg bérmentve 1 korona 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg. Óvakodjanak utánzatoktól és kerüljék az értéktelen ugynevezett házi kenőcsöket s más efféléket.

Czim: A. Thierry, gyógyszerész és gyár a Védőangyalhoz.

Pregrada Pragerhof felé, a Déli vasút mentén.

Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házban tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánzatát a törvény üldözi.

Issigeae,
Dordogne, Kopen-
hága,
fabriken farma.
Milán,
A Bertoloni.
Malmö, Serrige
Apot. Lejonet

Nantes,
Pharmacie
C. Fredet,
Nápoly, Palermo-
Páris,
Pharmacie
frangaise 1 & 3,
Place de la Repu-
blique, Pharmacie
Daprey, 11, Rue des
frans Bourgeois.

Prága,
Róma,
Corso. Agenzia del
Policlinico.
Roubaix,
Pharmacie F Gerrath.

Serajewo,
Szeged,
Temesvár,
Triest, Velenceze.
Vienne, Zürich.

Székely,
Szerbia,
Szeged,
Temesvár,
Triest, Velenceze.
Vienne, Zürich.

Székely,
Szerbia,
Szeged,
Temesvár,
Triest, Velenceze.
Vienne, Zürich.

Csak ezzel a tör-
vényisz. bejegyzett
védőjeggyel va-
lódi.

10-52 3032

1900. évi 2133. szám.
főb.

Hirdetés.

Alóírott m. kir. főbányahivatal kezelése alatt álló marosújvári kir. kincstári **nagyvendéglő és tartozékainak** 1900. évi szeptember 1-étől számított három évi tartamra leendő bérbeadása czéljából **1900. évi július hó 16-án** délelőtt 10 órakor a marosújvári m. kir. főbányahivatal tanácskozó termeben szóbeli árveréssel egybekötött zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár évi 2840 korona.

A zárt írásbeli ajánlatok a kikiáltási árak 10%-át kitevő bantpénzzel és 1 korona bélyeggel ellátva, 1900. évi július hó 16-án délelőtt 10 óráig, azaz a szóbeli árverezés megkezdése előtti időpontig, következő felirattal: „Ajánlat a kincstári nagyvendéglő bérletére“, a főbányahivatali pénztárhoz nyújtandók be.

Ezen időn túl beérkezett ajánlatok semmi szín alatt figyelembe vételni nem fognak.

A kellő felirással ellátott zárt írásbeli ajánlatokban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiírandó és határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Az árverési és szerződési feltételek a marosújvári főbányahivatalnál a rendes hivatalos órákban a versenytárgyalást megelőzőleg bármikor megtekinthetők. A tárgyalás eredményének el vagy el nem fogadása, valamint a versenyzők közti szabad választás joga felsőbb jóváhagyásnak tartatik fenn.

Megjegyzendő, hogy a kérdéses vendéglő és tartozéka csupán ezen minőségében használható, és csak oly vendéglősnek adatik bérbe, ki abban az üzletet személyesen kezeli.

M. kir. főbányahivatal.

Maros-Ujvár, 1900. évi május hó 26-án
4002 1-1

Több mint

50 év óta sikerrel használtatik!

Az eszéki
arczkenőcs
és eszéki
SZALVATOR szappan
eltávolítja a szepőt, májfoltot és a bőr összes tisztatlanságát.

Valódi csakis a

DIENES J. C.

Salvator-gyógyszertárából

Eszéken Felsőváros.

1 tégely eszéki arczkenőcs ára 70 fillér
1 drb. Saivator szappan „ 1 kor.
1 tégely kézi paszta „ 1 „ 20 fillér.
Lyoni rizspor kis doboz 1 kor., nagy doboz 2 kor.

Figyelmeztetés!

Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrésztől és megfelelnek tökéletesen a 71012. sz. B. m. rendeletnek.

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el vannak látva és kéri a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

Főraktár Budapesten:

Török József ur gyógyszerházában

VI. Király-utca 12. sz.

7-10 3053

1 kilo tiszta finom zamatos kávé 1 frt 50 kr. Litke-féle pezsgó. Bánati leghiresebb buzából örölt hengeralmi liszték legolcsóbb áron kaphatók.

Bethlen-utczában 3 szoba, konyha, faskamra, pincze kiadó

ápril 24-től.

Egy kettős számú

WERTHEIM-SZEKRÉNY

olcsó áron eladó

Raktáromba az alábbi friss ásványvizek érkeztek:

Borszéki, Előpataki, Luhi Margit, Carlsbadi, Marienbadi, Nieder Selters, Salvator, Gishüebler, Budai és Lewicon.

Friss **Beocsini Roman és Portland czementek** szintén megérkeztek; hordó számra legolcsóbb gyári áron szolgálok. Legjobbnek elismert **kőnyenyen kezelhető Wermorel permetezőket**, legerősebb rézgáliczot **igen jutányosan ajánlok.**

A közelgő időnyre ajánlom a híres nemes **gyémánt aczélból készült kaszákat**; minden darabért **jót állok**, ha nem lenne, jó becséremem vagy **árát visszaadom.** Egyéb szerszámok, **ásók, lapátok, kerti-ollók, gereblyék, kapák**, mindennemű **szegek legolcsóbb áron kaphatók.**

Nagy választékban **alpaca és nikkelt tárgyak, gyümölcsös talak, kenyérgosarak, kanalak, tálcák 20 krtól 4 frtig.** Diszes **lámpák, husvágók, új fajta kávéőrölők.**

Többféle **pácztolt halak**

angolna, lapardon, sardinia, orosz hal, heringek, pisztrángok.

A kirakat szíves megtekintésére becses pártfogóimat ez uttal is kérve, maradok teljes tisztelettel

BISZTRITSÁNY LAJOS.

2017 25 - 52

Erősen vasalt targonca 3 frtért kapható.

Csemege, valamint bőr, fűszer, liszt, norinbergi, rövidáru, vas, porcellán s edénykereskedés

KINDL J. NAGY-ENYED

FŐTÉR.

Mindennap friss szebeni **tormás virsli** s más **husneműek**, különféle **sajtok**, valamint az egész országban híres **orosházi házi kenyér** kapható.

Uj! Különös figyelemre méltó. Uj!

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jónak elismert

ASBEST-TALPAK.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Felsége Salvator Lipót főherczeg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestáru-gyár. Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherczeg **rendkívül meg van elégedve az asbest-talppal bélelt cipőkkel.** Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbest-talpbéléssel ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, amint megfelelők voltak a **szalon-cipők.**

Zágráb, 1898. július 8.

Krahl huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur! Az asbest-betéti cipők kitérőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden láb fáradásom, úgy hogy — azt hiszem — lábujom semmi további orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszöni. Dánoson, 1897. szeptember 17.

tisztelő híve
Wekerle Sándor.

Óvjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem borkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagságú 1 frt 20 kr, egyszerű 60 kr, homoktalp 40 kr, gyermekeknek fele.

Az asbest-talpbélés kitérőjét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállítottott. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladónak megfelelő árendemény.

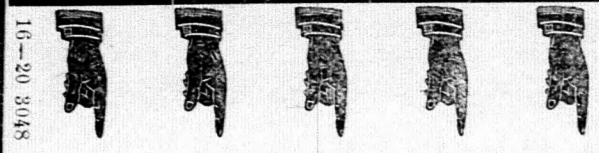
Egyedüli elárusítás Alsófehér vármegye részére.

Az Asbestáru-gyár betéti társaság képviselője és elárusító raktára:

Kindl J. Nagy-Enyed, fő-tér.

3013 1-50

16-20 3048

Dús választékú BUTOR-BAKTÁR

sajít készítményű szalonn-, hal- és étkész-szobák, valamint konyhabu-rendezvényekből, szolid és díszes kivitelűben s jutalmos árakon. Iradható ugyancsak saját készítésű:

hárfi- és díszítő-munkák, való gaty, szőnyegnyakvédők és konyhatáskák, apróbetétek, méret szerint, díkcent; fahereben 14 korona, vaskereben 20 korona. Kosmások díkcent 16 koronáért.

Baumann Arnold mű-, épület- és bútorgyártás gyárában Gyulafehérvárt.
Képes árjegyzék 1 korona (vagy viszásküldés) ellenében.

Biztos kereset

kinálkozik jó beszedőképes éggel bíró, tisztességes személyeknek, kik állandó lakhelyükön az 1883. évi XXXI. törvényezik értelmében sorsjegyeknek, állampapíroknak részletfizetésre való eladásával foglalkozni kívánnak.

„MERCUR”
váltóüzleti
részvénytársaság
BUDAPEST
Arany-János-
utca 31.

5-19 3086

Hirdetéseket elfogad

a „Közérdek” kiadóhivatala

olcsó áron számítva.

Kathreiner

csak valódi az ismert

Kathreiner-csomagokban!

Tehát soha sem nyitva, sem más megtévesztésre alkalmas utáztott csomagokban.

Kathreiner Kneipp-malá'a kávéja
a legízletesebb, egyedül egészséges és egyszerűs mind a legjobb pótkávé a babkávéhoz.

Kathreiner Kneipp-malá'ta kávéja
előszeretettel és folyton növekvő eredménnyel élveztetik a családok százezereinél.

Kathreiner Kneipp-malá'ta kávéja
a babkávét, a hol annak élvezete, mint az egészségre káros, orvosilag tiltatik, a legpompásabban helyettesíti!

Zacherlin

Nem zacskóban!

Csak az valódi, mely üvegben árultatik!

Ez
az igazán csálhatatlan, gyökeres segítség a rovarokkal való minden vesződés ellen.

Kapható a következő cégeknél:

Nagy-Enyeden: Bisztritsány Lajos	Gyulafehérvárt: Fingerhut Jakab
„ Cimer J. József.	„ M. Friedmann
„ Fenichel Jakab	„ Fröhlich Gyula.
„ Winkler János.	„ Jakabffy Albert.
Abrudbánya: Molnár Árpád.	„ Marzell E. gyógyszer.
Maros-Ujvár: Mendel Izidor.	„ Schlesinger testv.
„ Virág Tamás.	

3046 5-10